

חיות ההחזיריים

בסיפור "חיות החיות", המשיל נביא-האימים ג'ורג' אורוול, את הי משטר לקהיליית חיות, שהחזירים הש- תלטו בה.

"כל החיות שוות", מכריזים הי שליטים, "אבל החזירים שווים יותר".

הדיקטטורים הם שני חזירים — אחד לבן ואחד שחור. בסופו של דבר הם מחנפלים איש על רעהו.

מגיע פרס לאיש שגילה את הדימיון בין סיפור זה לבין הקגוניה של המערך וגח"ל לגזילת המנדטים בכנסת.

כל החיות שוות, אבל שני החי- זרים שווים יותר. והשאלה החתי- דה שנתרה היא: מיהו כאן הי חזיר הלבן, ומי החזיר השחור?

אין זה מיקרה שהאיש שהעלה את המשל בהקשר זה הוא מדען מובהק. חוקר בכיר במאתמטיקה שימושית: ד"ר מיכאל שימשוני ממכון ויצמן.

עד כמה שידוע, הד"ר שימשוני בלתי- מיפלגתי. הוא לא נחלץ לעזרת סיעה זו או אחרת. אין לו שום אינטרס מוחשי בפרשה. האינטרס שלו הוא מופשט:

המנוע סירוף שדי אמת מדעית. הוא שמע את טענותיהם של בדרעופר, שהשיטה המוצעת על-ידים תביא לחלוקה יחסית צודקת יותר של המנדטים בכנסת — כלומר, למצב שבו הייחס בין הכו- חות בכנסת יהיה בדיוק כייחס בין הקו- לות שקיבלו הרישומות השונות בקלפי.

הוא נטל לידיו את מכשירי-העבודה וניתח את תוצאות חמש מערכות-הבחירות האחרונות על פי השיטה המוצעת. התו- צאה הייתה ששיטת בדרעופר מסלפת לחלוטין את יחסי-הכוחות — לטובת שתי הסיעות הגדולות ביותר.

פירוש הדבר הוא, פשוטו כמשו- מוע: קוד הניתן למיפלגה גדולה שווה יותר מקוד הניתן למיפלגה קטנה. כל הקולות שווים, אבל הי קולות הניתנים למיפלגות הגדו- לות שווים יותר.

מסקנה מדעית זו העלתה בזיכרונו, כימעט אוטומטית, את פסוקם של העריצים השמנים בחוות החיות: כל החיות שוות, אבל החזירים שווים יותר.

באותה השעה שהגיע שימשוני לי- מסקנתו, והרגיש צורך נפשי להעליר תה על הנייר ולשגרה במיכתב הארץ, עמלו עמיתיו המאתמטיקאים באוניברסיטה העברית בירושלים, כדי לנתח את אותה בעייה מדעית. הם הפעילו את המחשב ברבבות תרגילי-חישוב, כדי לבדוק את כל האפשרויות בשיטת עופר-בדר. הם הגיעו כמובן, לאותה המס- קנה. כי המחשב, בניגוד לפוליי- טיקאי, אינו יודע לשקר.

מעשה זה חזר, כנראה, במקומות רבים בארץ. בכל מקום שם עוסקים מדענים — וגם סתם חובבים — במאתמטיקה עיונית ושימושית. במחשב אלקטרוני או בכיפוף, ניתחו את המיספרים, והגיעו לאותה תגלית: שיטת בדר — עופר מפירה מי שתי בחינות שונות את חוקי-היחס שדי המדינה, הקובע "הכנסת תי- בחר בבחירות כלליות, ארציות, ישירות, שוות, השאיות ויחסיות".

הבחירות שתיערכנה לפי שיטת עופר- בדר, לא תהיינה עוד שוות. כי "שוות" פירושו: שכל הקולות הכשרים יהיו שווים במיסקלם, יהיה הבחור מי שיהיה, ויהיה הנבחר מי שיהיה.

שווה פי שניים (!) יותר מקוד הי ניתן לרשימה קטנה.

(בתרגיל המבוסס על המיספרים המשוו- ערים של הבחירות הבאות, נמצא שבי- מיקרה קיצוני יקבל המערך מנדאט תמו- רת 11,819 קולות בממוצע. בעוד שרשימה קטנה תקבל מנדאט אחד תמורת 23,634 קולות. ההפרש: 11,815 קולות!)

המאתמטיקאים הזרעועו. הם הזרעועו, קודם כל, כמדענים. הם הזרעועו גם כאזרחים.

וכך נולדה תופעה, שלא היתה עוד כי- דוגמתה בתולדות המדינה — ומסופקני- אם היתה כמוה בארץ אחרת כלשהי: מרד המדענים.

אין עוד כל חידוש בעצומה פוליטית, שעליה חתומים פרופסורים. הפרוי- פסור המתגורר במיגדל-השנהב האגדתי, שאינו מתעניין במתרחש בעולם והשקוע כל-כולו בתורתו המופשטת, שייך לעבר — אם בכלל היה קיים אי-פעם.

הפרופסור הוא אזרח, וכאזרח הוא מרי- גיש לא פעם חובה להעניק את שמו לי- עניין ציבורי המלהיב או המסעיר אותו. כמו כל ציבור אחר של אזרחים, חלוק גם ציבור זה בדיעותיו. פרופסורים חתמו על עצומות של אזרחים-תומכיהם, של ארץ-ישראל החלמה, נגד ריסוס שדות עקרבה ובעד החזרת עקורי איקיות-בירי- עם לבתיהם ההרוסים, אולם אותן עצומות לא דמו למודעות שהתפרסמו בשבועות האחרונים בארץ.

לשיטה זו, פרופסור לקרימינולוגיה דוי- סיעתית.

אולם כאשר ישבנו במישכן הי- כנסת עם כמה מן המאתמטיקי- אים, נזכרנו לדעת שתחזיותינו- הקודרות ביותר היו תמימות כי- השוואה למימצאים המדעיים.

המדענים לא דיברו עימנו על מוסר וצדק. גם עתה איני יודע מהי השקפתו הפוליטית של איש מהם.

הם הגיעו על השולחן פיסות-נייר — סרטים של מחשבים, חישובים בכתיב-יד, טורים ארוכים של מיספרים, נדהמנו.

המחשב חישב — תוך כמה שניות — את התוצאות האפשריות של 10,000 מערכות-בחירות — מיספר שהדמיון מסו- גל לקלטו אך בקושי.

שיטת בדרעופר גרמה כי- 10,000 מערכות-בחירות אלה לי- זיוף ממוצע של כימעט שלושה אחוזים — 2.3 מנדאטים שרודים למערך, 0.8% מנדאטים גולדים לי- גח"ל.

זהו רק הממוצע. באלפי מיקרים היה הזיוף גדול עוד יותר, ואף הרבה יותר. כאשר משנים במישטר דו-מיפלגתי 3% של האזרחים את דעתם, נופלת ממשלה ומתחלף השילטון. גם במישטר רבי-מיפי- לגתי כשלנו, שינוי 4-3 מנדאטים בכנסת יכול לשנות הכרעות גורליות על שלום ומלחמה, דת ומדינה, קידמה ויראקציה.

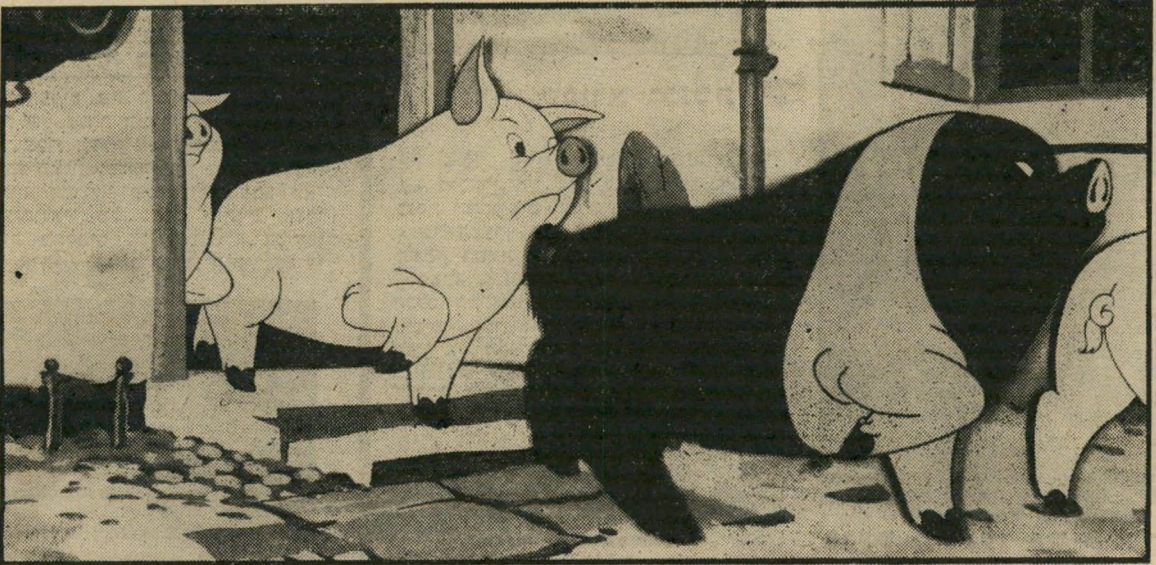
המדינה זורק את חוק בדרעופר לפח הזבנה, כימעט באופן אוטומי- טי. ערויות המדענים היו מוכיחות שתחוק פותר את החוקה, ובוה- היה נמנר העניין.

שקר זה מתנפץ עתה לנגד עינינו. אצלנו אין ערך לעדות המדענים. כי די בתרגיל-התעמלות פשוט — הרמת ידיהם של 61 חברי-כנסת עלומי-שם (בצדק) — בחוקה-היסוד החשוב ביותר. הרמת-ידיים אחת, והופ — שלום על הבחירות השוות ועל הבחירות הייחסיות.

אילו היה ארכימדס מיועץ לי- גיש במיפדגת-העבודה, היה אוי- מר: תן לי 61 חברי-כנסת, ואני ארים את הדמוקרטיה ממקומה. אבל ארכימדס היה מרען, והעסי- קנצ'יקים בוודאי לא היו ניתנים לו כסא אף כמועצת פועלי עקרון.

בי בחוות-החיות, שבה כל החיות שוות, אך החזירים שווים יותר — המדענים שווים פחות.

הניגוד בין החזירים והמדענים הוא מהרי- תי. המדען מתקיים על האמת. האמת היא אובייקטיבית היא מכשיר-העבודה שלו. בלעדיה הוא אבוד. אצל פוליטיקאים רבים — אוי- תם שג'ורג' אורוול המשיג אותם לחזיריו — המצב הוא הפוך. השי- קר הוא מכשיר-העבודה. רק על רקע זה ניתן להסביר את הי-

"חיות החיות" של אורוול בגירסה הקולנועית: החזיר השחור והלבן

עובדה, שהיא אולי המזעזעת ביותר בכל פרשת עופר-בדר: כמה מן המדענים הבכירים הביעו את נכונותם להופיע בפני ועדת החוקה-חוק ומישפט של הכנסת, אשר לה נמסרה הצעת-החוק לטיפול.

הוגשה לוועדה בקשה רשמית לשמוע את חוות-דעתם של המדענים על הצד המאתמטי המיקצועי-אובייקטיבי: האם שיטת בדרעופר תביא להרכב יחסי מדוייק יותר של הכנסת, כפי שטוענים בעליה, או להיפך?

כשהועלתה הבקשה בוועדה, התנגדו לה נציגי המערך וגח"ל.

הדבר הובא להצבעה — ובהרי- מתיידדים החליטה ועדת החי- קה(1) "חוקי-המושפט של בית-החנכי- חרים הישראלי של א לשמוע מה בפי המדענים.

בכך אימץ לעצמו רוב הוועדה את סטי- מת מיסטר-העריצים בסיפורו השני של אורוול, 1984: — "בערות היא כוח"

מזימת עופר-בדר מבצעת הכי- כה זו מבדל לשנות את דעתו אף- שי בוחר אחד — עידי הרמת- ידיים עבדותית של כמה עשרות עסקני-מנגנון, שנבחרו לכנסת עדי- ורי ועדות-מינויים אלמוניות, ושי- הציבור הרחב אף אינו יודע את- שמותיהם זמרה-היפניהם.

במדינת ישראל, כמו בחוות-החיות של אורוול, אין חוקה. הרמת-ידיים פשוטה של כמה עשרות ח"כים, שגוייסו בכוח והמצביעים כרובוטים על הסתיי- גויות שהם לא קראו אותן, אפשרית בגלל עובדה פשוטה זו.

במשך 25 שנים חזרו ראשי החווה עד- בוש על הטענה שיש לנו חוקי-יסוד, הי- שווים לחוקה. מול החזיר השווה יותר מתייצב המדען- האזרח, המאתמטיקאי בעל המצפון הי- אך החז צייד-החזירים המדעי.

בחתמת עשרות-עשרות פרופסורים, החל בחתן פרסי-ישראל וכלה בפרופסורים הי- ידועים רק בחוגים מצומצמים ביותר של אנשי-מקצוע.

לא היתה זו עצומה, אלא חוות- ידעת. החותמים לא היו אזרחים, הי- נושאים כמיקרה בתואר פרופסור. הם היו פרופסורים, שהרגישו כי- הבם חיבה מוסרית להנחית לציבור הרחב את חוות-דעתם האובייקי- טיבית על עניין מדעי מובחן, שי- יש לו השלכה עצומה על המישטר המדיני במדינה.

מול החזיר השווה יותר מתייצב המדען- האזרח, המאתמטיקאי בעל המצפון הי- אך החז צייד-החזירים המדעי.

לא הייתי זקוק לגילוייהם של פרוי- פסורים כדי לדעת ששיטת עופר-בדר היא מזימת-תועבה. כבר הפכתי מומחה